

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра аерокосмічних радіоелектронних систем (№ 501)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Анатолій ПОПОВ
(підпис) (ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« _____ » _____ 2025 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Силабус введено в дію з 29.08.2025

Харків – 2025 р.

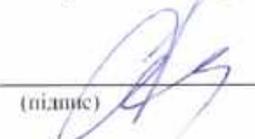
Розробник (и): Вернадська К.С., асистент кафедри 501
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри _____
аерокосмічних радіоелектронних систем
(назва кафедри)

Протокол № 13/24-25 від «28» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Віктор БАРОВСЬКИЙ
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

Михайло А.В.
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

Фото

ПІБ: Вернадська Крістіна Сергіївна

Посада: асистент

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Перелік дисциплін, які викладає:

Теорія електричних кіл, Інтелектуальна власність,
Математичні методи моделювання і оптимальних
рішень (КР), Комп'ютерне моделювання та
обробка даних

Контактна інформація:

k.vernadska@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	<i>Денна</i>
Семестр	1
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна (осінній семестр): 5 кредити ЄКТС / 150 годин (56 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 24; СРЗ – 94)</i>
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – 1 семестр – залік
Пререквізити	
Кореквізити	
Постреквізити	

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета: дати теоретичні знання про правову природу результатів інтелектуальної та творчої діяльності людини; навчити ідентифікувати об'єкти інтелектуальної власності та знати алгоритми їхньої правової охорони (як отримати патент, зареєструвати торговельну марку чи захистити авторське право); сформувати повагу до прав інтелектуальної власності, розуміння недопустимості плагіату; навчити основам комерціалізації власних ідей.

Завдання: вивчення основних понять, термінів та джерел права інтелектуальної власності

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

– здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правової охорони, захисту та використання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, що характеризується динамічністю законодавства та цифровою трансформацією суспільства.

Загальні компетентності (ЗК) Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде мати:

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу при роботі з нормативно-правовими актами (ЗК-1);

– здатність діяти соціально відповідально та свідомо, дотримуючись принципів академічної доброчесності та неприпустимості плагіату.

Спеціальні компетентності (ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде мати:

– здатність використовувати базові методи та засоби правової охорони результатів інтелектуальної діяльності (авторського права, промислової власності);

– здатність здійснювати пошук патентної інформації та відомостей у державних реєстрах об'єктів інтелектуальної власності;

– здатність аналізувати правові аспекти передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності через ліцензійні договори та контракти;

– здатність визначати механізми захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення, зокрема в мережі Інтернет;

- здатність оцінювати результати власної творчої діяльності як нематеріальний актив.

Програмні результати навчання (ПРН):

- знання положення національного законодавства (Цивільний кодекс, спеціальні закони) та міжнародних конвенцій у сфері інтелектуальної власності;
- вміння застосовувати правила цитування та використання чужих результатів діяльності, уникаючи плагіату та інших порушень етики дослідника;
- вміння самостійно здійснювати пошук інформації у відкритих базах даних патентних відомств для перевірки новизни ідей або реєстрації торговельних марок

4. Зміст навчальної дисципліни Осіній семестр МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Вступ. Інтелектуальна власність. Структура об'єктів інтелектуальної власності. Об'єкти і суб'єкти патентного права.

Лекція 1. Поняття і структура інтелектуальної власності.

Лекція 2. Об'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, загальна характеристика, джерела

Практичне заняття 1. «Інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності»: співвідношення понять.

Лекція 3. Суб'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, зміст та юридичні властивості

Лекція 4. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та класифікація

Практичне заняття 2. Джерело права, міжнародний договір, нормативно-правовий акт, закон, підзаконний нормативно-правовий акт.

Самостійна робота: повторення матеріалу лекцій, опрацювання матеріалу практичних занять

Тема 2. Інтелектуальна власність на винахід, корисну модель та промисловий зразок (патентне право)

Патентне право. Об'єкти патентного права. Суб'єкти патентного права. Зміст суб'єктивних патентних прав. Патент.

Лекція 5. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні

Лекція 6. Патентне право: поняття, загальна характеристика, джерела

Практичне заняття 3. Приклади підзаконних нормативно-правових актів, які є джерелами права інтелектуальної власності; огляд судової практики

Лекція 7. Об'єкти та суб'єкти патентного права: поняття, види, умови правової охорони

Лекція 8. Патент: поняття, види та порядок отримання. Суб'єктивні патентні права

Практичне заняття 4. Модульний контроль 1.

Самостійна робота: повторення матеріалу лекцій, опрацювання матеріалу практичних занять, підготовка до модульного контролю 1.

МОДУЛЬ 2.

Змістовний модуль 2.

Тема 3. Договори у сфері інтелектуальної власності

Поняття, види та загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Ліцензія та ліцензійний договір

Лекція 9. Договори у сфері інтелектуальної власності.

Практичне заняття 5. Типові ліцензійні договори. Субліцензія та субліцензійний договір.

Лекція 10. Економіко-правові засади інтелектуальної власності

Практичне заняття 6. Інтелектуальний капітал. Формування інтелектуального капіталу.

Самостійна робота: повторення матеріалу лекцій, опрацювання матеріалу практичних занять.

Тема 4. Права на інші (нетрадиційні) об'єкти інтелектуальної власності

Наукове відкриття. Об'єкти наукового відкриття. Майнові права. Комерційна таємниця.

Лекція 11. Інтелектуальна власність на наукове відкриття

Практичне заняття 7. Комерціалізація власних ідей.

Лекція 12. Інтелектуальна власність на компонування (топографію) інтегральної мікросхеми

Практичне заняття 8. Умови та порядок видачі свідоцтва реєстрації топографії ІМС.

Лекція 13. Інтелектуальна власність на комерційну таємницю.

Практичне заняття 9. «Комерційна таємниця» та «ноу-хау»: проблема розмежування понять та правового регулювання.

Тема 5. Патентне право в Україні і міжнародне патентне право

Інформаційна система. UKPHOIBI (SIS). Укрпатент. Google Patents. Espacenet. PATENTSCOPE (WOIB/WIPO). USPTO.

Лекція 14. Національні і міжнародні бази даних для перевірки наявності патентів

Практичне заняття 10. Навігація і робота з базами даних. Пошук патентів.

Лекція 15. Патентна документація

Семестровий контроль (залік в першому семестрі) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з двох теоретичних питань та двох задач. Максимум балів за теоретичне питання – 32, за задачу – 18 (сума – 100 балів).

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом осіннього семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та написати дві модульні роботи. Знати основну інформацію про інтелектуальну власність. Знати, що таке патент і авторське право.

Добре (75-89). Твердо володіти мінімумом знань щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності, виконати усі завдання в обумовлений викладачем строк. Написати добре дві модульні роботи. Знати та вміти аналізувати відмінності між авторським правом та об'єктами промислової власності. Знати та вміти реалізовувати алгоритм ідентифікації торговельних марок та винаходів. Вміти самостійно здійснювати базовий пошук інформації в національних та міжнародних патентних базах даних.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал щодо національного та міжнародного законодавства у сфері ІВ. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках, посібниках та актуальних реєстрах УКРНОІВІ. Опрацювати та захистити безпомилково всі практичні та семінарські роботи з повним обґрунтуванням обраних методів захисту прав. Виконати на максимальний бал дві модульні роботи. Досконально знати та вміти аналізувати специфіку охорони інтелектуальної власності в цифровому середовищі та мережі Інтернет.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом

тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1) Матеріали в системі Ментор

Осінній семестр

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2838>

11. Рекомендована література

Базова

- 1) Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність [Текст] : підручник для студентів неюридичних факультетів / Семків В. О., Шандра Р. С. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с
- 2) Орлюк О. П. Право інтелектуальної власності [Текст] : Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с

Допоміжна

- 1) Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: Підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 431 с.
- 2) Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 199-202.
- 3) Дмитришин В. С. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні / В. С. Дмитришин. – К. : Інст. інтел. власн. і права, 2008. – 248 с.
- 4) Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. – К. : Старт-98, 2012. – 660 с.
- 5) Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія / О. В. Жилінкова. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 280 с.
- 6) Коссак В. М., Якубівський І. Є. Право інтелектуальної власності: Підручник / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К. : Істина, 2007. – 208 с.
- 7) Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності та її захисту / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. – К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. – 160 с.
- 8) Право інтелектуальної власності: Акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
- 9) Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 270 с.
- 10) Черевко Г. В. Інтелектуальна власність: Навч. посібн. / Г. В. Черевко. – К. : Знання, 2008. – 412 с.
- 11) Юскаєв В. Б. Інтелектуальна власність: навчальний посібник у двох частинах / В. Б. Юскаєв. – Суми : Видавництво СумДУ, 2010. – Ч. 2. – 148 с.
- 12) Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

12. Інформаційні ресурси

- 1) Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
- 2) Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
- 3) Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>.
- 4) Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.
- 5) Закон України «Про авторське право і суміжні права» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
- 6) Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.

- 7) Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/752-14>.
- 8) Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/page>.
- 9) Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/page>.
- 10) Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21 квітня 1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
- 11) Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>.